

## Előfizetési árak:

Égész évre . . . 10 frt — kr.  
Félévre . . . 5 „ — „  
Negyedévre . . . 2 „ 50 „  
Egy hóra . . . — „ 85 „  
Egyes szám ára 4 kr.

## Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.  
a kir. ítélőtábla épületével szemben,  
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

# PÉCSI FIGYELŐ

## POLITIKAI NAPILAP.

## Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.  
a kir. tábla átellenében,  
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

## Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

### Parlamentarizmus Ausztriában.

Pécs, 1899. október 11.

A Clary elnöklete alatt megalakult hivatalnok-miniszterium föladataul a delegáció és kvótaküldöttség megválasztását s a parlamenti rend helyreállításával egy parlamenti kormány utjának előkészítését tűzték ki, hogy az alkotmányos élet ismét fölvehesse rendes menetét.

Ez a hivatalosan publikált föladat, de valójában megelégednének vele, ha ennek első részét, a delegáció és a kvótaküldöttség megválasztását sikerülne keresztülvinnie, aztán egy esztendőre megint nélkülözhetnék a parlamentet, amint nélkülöztek most már egy esztendő óta.

Csak hogy az osztrák pártok szárazon tartják a puskaporukat, mert ők nem elégsznek meg azzal, hogy a parlamentet csupán a delegáció és kvótaküldöttség megalakítása céljából rángassák elő s ha ezt a szolgálatot megtette, akkor ismét a 14. §. segélyével kormányozzanak tovább.

Nagyon jól tudják a német pártok, hogy a hivatalnok-miniszterium csak ideiglenes jellegű s azért csak ideiglenes jellegűek lehetnek azok az intézkedések is, a melyekkel a nyelvrendeleteket visszavonják. Az első és legsürgősebb teendők lebonyolítása után ismét a mai többség lépne uralomra s a parlamenti kormány ennek

támogatásával megint visszacsinálná azt, amit a hivatalnok-miniszterium csinált.

Ez okból a német néppárt kijelentette, hogy *a leghevesebb ellenállásnak mindeddig gyakorolt politikájával föl nem hagy addig, míg a kormányzati rendszer megváltozására elfogadható teljes biztosítékokat nem kap.*

Ily biztosítékul pedig nemcsak a nyelvrendeletek föltétlen visszavonását, hanem a német nyelv uralmának végleges helyreállítását s ennek megfelelő nyelvtörvény hozatalát tekintik. Már pedig ezt a mai parlamenti többség mellett keresztülvinni nem lehet, a németek obstrukciója tehát addig meg nem szűnik, míg a parlamentben egy új németbarát többséget alakítani nem sikerül.

Ezért Clarynak legfőbb törekvése arra irányul, hogy a mostani többség sorait megbontsa, a katolikus néppártot és a lengyeleket az abból való kiválásra rábirja, hogy ezek a mostani baloldali pártokkal egyesülve, megalakítsák az új többséget, a melylyel szemben a csehek a kisebbségre szorított ellenzék szerepét játszanak.

Erre mutat a bécsi Vaterland tegnapi vezércikke, mely az új többség alkotására irányuló tárgyalásokról elmélkedve azt állítja, hogy a katolikus néppárt és a lengyelek nem fognak benmaradni a többségben. Hasonló értelemben ír a berlini Kreuzzeitung is, mikor azt mondja, hogy a

csehek által hangoztatott jobboldali szolidaritás valószínűleg nem fog fönnállhatni, mert a katolikus néppárt nem fog a csehek szolgálatába szegődni s époly kevéssé hajlandók erre a lengyelek, a miből azt következteti a berlini ujság, hogy *a jövőendő parlamenti kormányt alapjában megváltozott többség fogja támogatni.*

Látjuk tehát, hogy a németek obstrukcióját csak új többség alakításával lehet leszerelni. Csak az marad még mindig kétséges, hogy ezt sikerül-e Clarynak keresztülvinni. Aztán ha ez sikerülne, ismét az a kérdés, hogy a kisebbségbe szorított csehek nem hiúsítanak-e meg minden parlamenti működést egy féktelen cseh obstrukcióval.

Pedig minden jel oda mutat, hogy a csehek erre erősen készülnek. A cseh bizalmi férfiak prágai gyűlése vasárnap magáévá tette a képviselőknek azt a határozatát, hogy *a Clary-miniszterium ellen a leghatározottabb oppozíció! fejtik ki s egyben rájuk bizta, hogy a taktika módját és mértékét megállapítsák.*

Ez más szavakkal annyit jelent, hogy abban az esetben, ha a jobboldali pártok szolidárisak maradnak, akkor a többség erejével buktatják meg a Clary-miniszteriumot minden intézkedésével, tehát a nyelvrendeletek visszavonásával együtt; ha pedig a jobboldal szolidaritása megbomlanék, akkor

### A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

#### Az új naptár.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —  
(Folyt. és vége.)

A naptár rendezésével szoros összefüggésben van az időmérték, az óra beosztás és az általános időnek megállapítása. Ez utóbbi tekintetben még szokás sincs. Így ha a hely meghatározása nélkül van valamely esemény jelezve, hogy az pld. 1899. jan. 1-én történt, miután Japánban jan. 1-je van már akkor, midőn minálunk még dec. 31-ének estéje és Amerikában azon nap délelőtti van, ezen idő meghatározás nem határozott. Meg kell tehát állapítani, hogy általában az egész föld kerekességét értve, mikor kezdődik el a meghatározott nap.

Ez pedig nehéz. Tudjuk azt, hogy ha kelet felé utazunk, mire a földön körüljöttünk, egy egész napot veszünk, ha pedig nyugot felé utazunk körül a földet, egy napot nyerünk, ha t. i. egy-egy napot nem az órák szerint, hanem az után határozunk meg, hogy hány-szor kelt fel a nap. Vagyis ha két hajó egyszerre elindulna nyugot és kelet felé és ezek azután valahol a csendes tengeren találkoznának és a kelet felé utazó hajón a találkozás napján p. vasárnapot számítanának, a nyugot felé utazó

hajón még csak szombat lenne. Így vitték a részben keletről, részben nyugotról érkező hajók a csendes tenger különböző szigeteire az eltérő dátumokat, úgy, hogy vannak ott egymástól alig 100 kilométernyire szigetek, melyeknek keltező ideje egész nappal különbözik és az a furcsa benne, hogy vannak szigetek, melyek inkább nyugotra fekszenek és mégis egy nappal korábbi dátumuk van, mint ő tőlük keletre fekvő szigetnek, mert minden sziget megtartotta azon keletet, a melyet az első európai hajó oda hozott.

Azon vonal tehát, amelyen a föld kerekén levő időszámítás általában kezdődik, nem esik most egy délkörrel sem össze (lényegileg mondva nincs is), hanem össze-vissza görbe. Ezt tehát kiegyenesíteni és egy határozott délkörre kell szorítani. Ezen délkörnek pedig a legalkalmasabb vidéken kell feküdnie. Legalkalmasabbnak látszik erre nézve a Behring szoroson átmenő, Grenvichtől nyugotra 170° keletre 190° nyira levő délkör. Az ezen szorosban fekvő Sz.-Lőrinc szigeten kívül más lakott helyen ez a délkör át nem megy, ezen egy szigetet pedig kivételképp az anyaországhoz t. i. Amerikához kellene e tekintetben egészen besorozni.

A napnak órákra való felosztása is sok kombinációra ad alkalmat. A mai 24 órás beosztás már csak azért sem maradhat meg, mert e mellett a nép zömét arra rászoktatni, hogy a délutáni órákat 13, 14, 15 stb. folyó

számmal nevezze, a lehetlenségek közé tartozik. Igaz, hogy a 24 órás felosztás szerfelett összefüggésben van földünk felosztásával, a mennyiben 15 ivfoknak 1 óra felel meg. Így 1 ivfok = 4 idő perc és 1 iv perc = 4 idő mp. A naptár és idő számítás azonban nem a tudományos emberek, hanem a tömeg részére készül, azért oly felosztást kell találni, melyen pontos, határozott és rövid jelzést lehet tenni és mely a mai időmértékekkel egyszerűen összehasonlítható. Ezen kívánatoknak megfelelőleg két terv van, t. i. 20 órás és 100 órás.

Az előbbi szerint a nap felosztatnék 20 órára, melyek közül 10 éjfél-től délig, 10 pedig délután egész éjtélég esnék. Minden óra 100 percre és minden perc 100 másodpercre osztatnék. Ezen beosztás szerint az új óra csak  $\frac{1}{6}$ -odrészszel volna hosszabb a régivel, tehát könnyű összehasonlítást adni, egy új percre pedig 0.72 régi perc hosszúsága lenne, vagyis a réginek majdnem  $\frac{3}{4}$ -edrészze. Az összehasonlítás tehát nem okozna nehézséget.

A 100 órás felosztásnak azonban sokkal több partfogója van a szaktudósok közt. Ez ugyanis még pontosabb összehasonlítást enged, mert egy új óra alig valamivel kevesebb, mint a mostani negyedóránk. Fő előnye azonban az, hogy a percekre és másodpercekre való felosztást teljesen nélkülözhetővé teszi. Az időt a szükséges pontosságához képest majd 10-ed, 100-ad, vagy 1000-red órákban fejezzük ki. Vasuti menetrendeknél elég

taktikát változtatnak és obstrukcióval hiúsítják meg az új németbarát többségnek parlamenti érvényesülését.

Ugy áll tehát a dolog, hogy a Clary-miniszterium első föladatát, a delegációválasztást sem képes megoldani a parlamenti rend végleges helyreállítása nélkül; a parlamenti viszonyokat pedig tartósan orvosolni szintén lehetetlen, mert a németek csak új parlamenti többség alakulása esetére tesznek le az obstrukcióról, míg a csehek csak addig nem obstruálnak, míg programjukat a többség kebelében érvényesíthetik.

Ez a cirkulus vicíozus a megölő betűje a parlamenti alkotmányosságnak Ausztriában s bizony a legnagyobb politikai rövidlátásról tesznek tanúságot azok, akik ezt belátni nem akarják s mindent megnyerhetni vélnek, ha az osztrák parlamentben németbarát többséget teremteni sikerülne.

Persze ezeket az államférfiakat az az egyetlen föladat vakítja el, hogy a közösügyek intézésének a hatvanhetes törvényben meghatározott módját valahogy megmenthessék s minden igyekezetüket arra fordítják, hogy a delegációválasztást meg ne hiúsítsák, a mire nézve elegendőnek tartják a németek megbékítését, mert a német obstrukció bizonyos, míg a csehek részéről egyelőre még csak föltevés.

De hát azt nem látják be, hogy ha számításaik mindenben beválnának is s a németbarát többség megalakítása után a kisebbségbe szorított csehek csupán a rendes parlamenti ellenzéki szerepével megelégednének, éppen ez az új pártalakulás veszélyeztetné a közös ügyeket.

Tudvalevő dolog ugyanis, hogy azok a pártok, a melyekből most az új többséget megalakítani akarják, a leghevesebb küzdelmet fejtették ki a 14. §-nak a kiegyezési ügyekre való alkalmazása és maga az egész kiegyezési mű ellen. Ha már most olyan kormány alakul, amely ezeknek a

pártoknak a támogatására számít, akkor az kénytelen lesz ezeknek a kiegyezésre vonatkozó programját is magáévá tenni.

Ebből pedig az következik, hogy az a parlamenti kormány, amely a német pártokra támaszkodik, egyszeriben kénytelen lesz a 14. §. alapján biztosított viszonyosságot fölmondani s új gazdasági kiegyezés iránt tárgyalásokat indítani. Ebbe pedig semmiféle magyar kormány bele nem mehet: előállana tehát a pragmatikus közösügyek válsága helyett ismét a gazdasági kiegyezés válsága.

Ilyen helyzet állana elő az osztrák parlamentarizmus rendes kerékvágásba zökkenése esetén, de hát ez valóban csak elméleti doktorkérdés, mert nem született még meg az az államférfiúi lángész, aki Ausztriában életképes parlamentarizmust teremteni képes lenne.

## H i r e k.

### Kossuth fia.

Pécs, 1899. október 10.

— A bar.-szentlőrinci választókerület holnapi jubiláris ünnepe alkalmából. —

Van a magyar nemzet szívében egy Titokzatos, sejtelmes érzemény; Nevét én nem tudnám megmondani: Ábrándos vágy? Eget vivő remény?

Szent örület? Vagy balga bölcsesség, mely Alkot s rombol, miként az Aetna-láng; Mely forró lázba korbácsolja vérünk; Hol fényt derít, hol gyászt borít reánk.

S e titkos érzemény szent hagyományként Száll ivadékról ivadékra le; Sírba hullt nemzetünkkel hullt a sírba, S a sírből újra föltámadt vele!

Majd testet öltve itt járt s szólt közöttünk; Hirdették nemzetünk hős jobbjai: Nádasdy, Frangepán, meg Zrinyi Péter, Bethlen Gábor, Rákóczy, Bocskay . . .

5—5 óránként megmutatja az időt az új órák tizedrészig terjedő pontossággal. Különb az óragyártás mai fejlettsége mellett találni fog oly módot is, hogy csupán egyetlen keréknek kicserélésével úgy idomítsa át a szerkezetet, hogy a nagymutató 10-szeri körüljárása alatt, a kis mutató egyszer járjon körül; ez azután mutatná az órák számát 1-től 50-ig és egy belsőbb körön 50-től 100-ig. Ehhez még azt kellene megjegyezni, hogy az ekkép átalakított órában míg a másodpercmutató 7 régi másodpercet mutat, az alatt majdnem pontosan  $\frac{1}{100}$ -adrész új óra telik el. Ez a közönséges életben szükséges pontosságnak teljesen megfelel és mégis olcsón volna előállítható. Csillagászati és más normál órák pedig átszámítási táblázatok segítségével volnának tovább használhatóak.

Nem nagy anyagi áldozatba kerülne tehát az órarendszer megváltoztatása. És ezen kis áldozat százszorosan megtérülne azon haszon által, melyet a pontos és határozott idő jelzések rövid kifejezése által nyernénk. Hány ember tévedett már, hány pazarolta el idejét azért, mert nem ismerte ki magát a vasuti menetrendben. Mily bizonytalanságban vagyunk mindannyian, midőn csak a jövő év felosztásáról van szó, hacsak nincs már kezünkben a jövő évi naptár. Mért ne idomítanánk tehát naptárunkat úgy át, hogy az örökös legyen? Pártoljuk ez eszmét, mely ha testté válik, ismét újabb diadala lesz az emberi észnek.

N. Gy.

És az, kinek nevére még mai is Lázongó vérünk a szívünkre fut, S hiába! . . . kit feledni nem tudunk, Ó, — a hatalmas, a dicső Kossuth . . .!

Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos fia!  
Ki megjelentél köztünk, — üdvözöllek!  
Az eszmét üdvözölöm Te benned én,  
Melyet idő s enyészet meg nem ölhet.

Mit el nem olt sors és vihar csapása,  
Mely él örökké, míg a nemzet él;  
Enyhít a hit s reménység balzsamával,  
Amíg magyar lesz s egy »jobb kort« remél.

Üdvözölöm benned nagy Kossuth fiát,  
Kinek neve lelkünkkel egybe nőtt;  
Lelkes szóval és illő tisztelettel  
Hajlok meg nagy Kossuth neve előtt!

(Bar.-Sellye.)

Bodonyi Nándor.

Napirend 1899. október 12-én.

Naptár: csütörtök, okt. 12. — Róm. kath.: Miksa. — Prot.: Miksa. — Görög-kel.: (szept. 30.) Gergely. — Zsidó: Marcheswan 8. — Nap két 6 óra 17 perckor; nyugszik 5 óra 16 perckor. — Hold két délután 2 óra 6 perckor; nyugszik este 11 óra 30 perckor.

Időjárás. Kilátás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: száraz idő és hőemelkedés várható. Városi közigazgatási bizottság ülése d. e. 10 órakor.

Katonai felülvizsgálat a vármegyén d. e. 8 órakor.

Színház: »Ujfundlandi«, vigjáték, itt először.

— (Személyi hír.) Baranyavai *Torma* Károly alispán ma délelőtt hivatalos kiküldetésben Pécsről elutazott. Az alispán holnap reggel tér haza.

— (Városi közgyűlés.) A jövő hétfőn a város törvényhatósági bizottsága közgyűlést tart, melynek legfontosabb tárgya a tisztviselők fizetésrendezésének jóváhagyásáról szóló miniszteri rendelet értelmében az új szabályrendeletben eszközlendő módosítások és a szigetkülvárosi iskola építési ügye lesz. Ma délelőtt volt a közgyűlés tárgysorozatát előkészítő tanácsülés báró *Fejérváry* Imre dr. főispán elnöklete alatt. Az ülésen *Majorossy* Imre polpármester is résztvett, ki tegnap este érkezett haza Budapestről, hová városi ügyekben vásáron utazott föl. A közgyűlés tárgysorozata egyébként is érdekes lesz. Tárgyalni fogják a jövő évi költségvetést; a fogyasztási adópótlékot; a királyi táblai építkezését; a postapalota ügyét s a házbérkrajcáradó ügyében két indítványt is előterjesztenek. Továbbá a vasuti üzletvezetőség ügyében feliratot küldenek a kormányhoz s végül több kegydíjadományszásról határoznak.

— (A vízkérdés.) Ez a mi tengeri kigyóknak, melytől nemhogy megszabadítana, de sokkal inkább hatalmába dob a városi hatóság bölcsessége, mely bölcsesség a közutak felállításában, kavájuknak fehérre meszeltetésében, a magánvizvezetékek elzárásában és kinyitásában merül ki. Egyébként pedig folyton tanácskoznak, helyszíni szemléket tartanak, forrásokat vizsgálnak és konstatalják, hogy víz kevés van, forrás bár van bőven, de felhasználásukhoz nincsen pénz. Tegnap báró *Fejérváry* Imre főispán is megnézte a tettei vízvezetékét a főmérnök és a főorvos kíséretében. A vízgyűjtő medencék most különben telve vannak s így a vízvezetéki csapokat ismét megnyitják, de hogy meddig lesznek nyitva, azt csak a jövő és a nemes Tanács tudja.

lesz az óratizedekben való pontosság; versenyeknél, gépek sebességének kifejezésénél százdreszekben fogunk beszélni, fizikai tüneteknél pedig ezred, vagy tizezred részekben. És minden esetben zavar nélkül fogjuk magunkat tájékozni. Hogy a vasuti menetrend mily egyszerű és mégis pontos leend, ide igtatom egy vonatunk menetrendét az új idő szerint:

Pécs ind.	. . . . .	48.9
Pellérd	. . . . .	49.6
B.-Sz.-Lőrinc	érk. . . . .	50.6
ind.	. . . . .	55.7
Bükösd	. . . . .	52.2
Abaliget	. . . . .	53.6
Bakóca-Mindszent	. . . . .	55.6
Sásd	. . . . .	56.6
Ujdombovár	. . . . .	57.6

Ugy hiszem, az olvasó rögtön ráismer, melyik vonatról szól ez, hacsak számba veszi, hogy az 50-ik új óra a délpontra esik. A zóna időt azonban 5—5 órára kellene kiegészíteni, miáltal elérhető lenne, hogy Európában csak egy vasuti idő lenne.

De egy felette alapos ellenvetés van egyáltalán minden új órabeosztás ellen, t. i. hogy mostani zseb és fali óráink egyszerre használhatatlanok lennének, és azokat mind új órákkal kellene kicserélni. Ez azonban nem áll. Minden órát lehet annyira meglassítani, hogy nagy mutatója egy nap alatt 24 helyett csak 20 szor fusson körül a számlapon. Ha ehhez új számlapot veszünk, melyen az új beosztás megvan, az így felszerelt óra, már

— (**Felülvizsgálatok.**) A f. hó hatodikán bevonult ujoncokra tekintettel, kik között számosan vannak a bevonulásnál felülvizsgálatra jelentkezettek, október hóban nem 5 és 20-dikán tartatnak a vármegyei katonai felülvizsgálatok, hanem október 12 és 26-án.

— (**Eljegyzés.**) Koch Kálmán Zágrábról eljegyezte *Schwerer* Lenkét Pécsről.

— (**Somogy megye közgyűlése.**) Kaposvárról jelentik: Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának Tallián Gyula főispán elnöklésével tartott közgyűlésén az alispáni évnegyedes jelentés tudomásulvétele után az 1900. évi költségvetést 155.612 frt bevétellel, 155.608 frt kiadással és egy százalék pótdó megszavazásával elfogadták. Makfalvy Géza 32 bizottsági tagtársával indítványozta, hogy a vármegye összes alkalmazottai a nyugalomdíjba beszámítható idejük kezdetétől számítva, a jelenlegi fizetésük után mért 10 és 5 éves, 10, illetve 5%-os fizetési pótlékot kapjanak. E célra 1%-os pótdó megszavazását, a főlegből kulturális célok előmozdítására szolgáló alap létesítését, a szervezési szabályrendelet módosítását s ezek előkészítésére albizottság kiküldését javasolja. Az indítványt lelkesedéssel s egyhangulag elfogadták. A közigazgatási bizottságba megválasztották: Bakonyi Ferencet, Bertalan Alajost, Lehner Sándort, Makfalvy Gézát és Márffy Emilt.

— (**A kikapós asszony bűne.**) Alsó-Nyék tolnamegyei községben Csapai Jánosné rajtakapta azura, hogy Magyar Istvánnal enyeleg. A szerelmes legény azonban az asztalra előre kikészített baltával leütötte és összevagdalta. A vérengzésben a hűtlen asszony is segített kedvesének. A csendőrség Magyar és a bűnös asszonyt a szegzárdi kir. ügyészségnek adta át.

— (**A papirforintosok vége.**) A papiros forintok dicsősége régen lejárt s nem telik bele három hónap és végleg eltűnnek az értékek sorából. A belügyminiszter most körrendeletben figyelmezteti az összes hatóságokat, hogy az egyforintos bankjegyeket a kir. állampénztár csakis ez év végeig váltja be, azontul a be nem váltott példányokat nyugodt lélekkel lehet használni fidibusznak.

— (**A vörheny terjedése.**) Csak nemrég jeleztük, hogy több vidéki faluban a vörheny járványosan fellépett s különösen az iskolás gyermekek közt pusztit. Most — miként *Hásságyról* értesülünk, — az ottani iskola növendékei között is fellépett a vörheny.

— (**Néhány szó a hivatalos órákról.**) Minden egyéb kommentár nélkül közöljük, hogy a belügyminiszter egy rendeletet bocsájtott ki, mely szerint: „Tekintettel arra, hogy a hatóságok teendője a mezőrendőri és kórházi ügyeknek az új rendelet szerinti kezelésében több időt igényel és nagyobb munkaerőt, az illetékes hivatali főnökök kellő szigorral ellenőrizték a hivatalos órák betartását, s föltéve, hogy a rendelkezésre álló munkaerő a főlhalmozódó ügyiratok hátralék nélküli elintézésére nem képes, a létszámot szaporítsák s ha ezt a főforgó viszonyok nem engedik, a hivatalos órák meghosszabbításával igyekezzenek a munkának lehetőleg hátralék nélküli elintézésére.” — Vajjon mit akar ezzel a rendelettel a belügyminiszter?

— (**Mikor a fuvaros odajár.**) Van egy magyar nóta valami kis meg nagy szekeresről, kinek az a jó tulajdonsága, hogy mindent megiszik, amit keres. Ilyenfajta hibába esett *István* József pécsi lakos, fuvaros is, ki kocsijával kintjárt Üszöghön s befelé jövet betért egy buzatéri korcsmába, ahol néhány ismeretlen emberrel kártyázni kezdett s elvesztette az egész pénzt, nyolc forintot. Reggel aztán panaszt emelt a rendőrségnél, hogy az éjjel kifosztották; azonban azt nem meri állítani, hogy a „partnerei” hamisan kártyáztak volna. S így ha ki is hámozzák őket a kétes ismeretlenségéből, nem lehet őket felelősségre vonni, mert hiszen kártyázni tán csak szabad? Pláne „bornyút”, amely játékkal elnyerték a fuvaros pénztét.

— (**Ellopott ezüst óra.**) Freier József pécsi lakos, ácslegény, panaszt emelt a rendőrségnél, hogy szigeti-országuti lakásából — melynek ajtaját tévedésből nyitva felejtette — valaki ezüst remontoár óráját ellopta. Az esetről értesítették a zálogházat is és megindították a tolvaj után a nyomozást.

— (**Megszökött cselédek.**) Egyszerre két gazdaasszony is emelt panaszt a cselédje ellen, mert megszöktek a gazdaasszonyaiktól. *Moisch* Józsefné szigeti országuti lakosnő *Rosinger* Magdolna nevű vókényi illetőségű cselédje ellen emelt panaszt, mert a leány tegnap este ellopta gazdájától a kapukulcsot s annak segítségével kiszökött a házból, hogy oda ne térjen többé vissza. A másik panaszt *Schwarz* Samuné, János-utca 17. szám alatti lakosnő emelte, *Boda* Erzsébet német-bólyi illetőségű cselédleány ellen, a ki már néhány nappal ezelőtt szökött meg gazdájától azzal az ürügygel, hogy beteg anyját meglátogatja. Mind a két jómadár már a rendőrség kezei között van, mely a szökésért reájuk mért büntetés után illetőségi helyükre fogja toloncoltatni a szökevény cselédek.

— (**Ellopott lámpa.**) Amióta a mi saját specialitásunk, a „pécsi vízhiány” című tengeri kigyó garázdálkodik, azóta egy új fajtáját is fedezték már fel a tolvajoknak, — a lámpatolvajokat. A vízvezeték pótlo(?) közkutakat estenként vörös lámpával szokták jelezni, nehogy közlekedő kocsik, vagy kapatos alakok neki menjenek a közkutakat borító faburkolatnak. Az elmúlt éjjel aztán valakinek eszébe jutott egy szépen viritó lámpást lelopni a karóról. Ez a valaki *Szöke* János kőmiveslegény, aki azonban önérvényesen tagadja, hogy ő a lámpát lopta volna, hanem azt állítja, hogy a lámpát egy bakától vette(?) hat krajcárért! Hogy ezek a bakák mindent megtesznek — hat krajcárért!

— (**Eltört közkút.**) Csak nem rég adtunk hírt olvasóinknak arról a históriáról, midőn egy helybeli fuvaros a Boltiv-köz előtti közkutat fellökte. Hasonló eset történt a múlt éj folyamán a Sörház-utcában, a hol egy bérkocsis a Scholz-féle sörház melletti közkutnak hajtott és azt a faburkolattal együtt felborította. A hidrász persze eltört s az utcát elárasztotta a vastag sugárban kiömlő víz, mindaddig, míg sikerült a dologról jelentést tenni a rendőrségnek, mely azután intézkedett a csap elzárása iránt. Az éj történetének jeleit azonban még tegnap is láthattuk s valamely barátságos idegen

bátran azt hihette, hogy a balokányi uszodát áthelyezték a Sörház-utcába.

— (**Ussorás kereskedő.**) Nem az első eset, hogy lelketlen kufárok aratás előtt pénzt adnak a szegény aratóknak kölcsön, hogy azután aratás után nagy kamáttal, vagy búzával fizetessék vissza. Ilyen súlyos váddal terheli most több decsi arató *Schwartz* Miksa kereskedőt, a ki nekik 6 forintos búzára 49 forintot adott kölcsön. Az ügyet a szegzárdi kir. törvényszéknek jelentették fel.

— (**Váltóhamisító csavargó.**) *Boltos* János szeremlei csavargó egy 456 frtos váltót hamisított *Pándl* Jakab kis-székelyi kereskedő nevére. A váltóhamisítót elfogták és átadták a szegzárdi kir. ügyészségnek.

— (**Megszurkált pincemester.**) *Wolf* Henrik szegzárdi bornagykereskedőnek van egy pincemestere, *Bereczki* Gyula, a ki minden dolgában urának javát igyekezett előmozdítani s e miatt nem egyszer jött összeütközésbe a munkásokkal. A napokban azután este meglesték a munkások az utcán *Bereczkit* és késsel nyakba szurták úgy, hogy orvosi segítség nélkül elvérzett volna. A községi orvos rögtön kimosta és elköttötte a veszélyes sebet s így megmentette a pincemester életét.

— (**Keresztény sakter.**) Egyik előkelő szegzárdi izraelita család keresztény házi szolgálója belekontárkodott a sakter mesterségbe, hogy így pénzre tegyen szert. A házi szolgáló okoskodott, hogy jobb lesz neki a sakterpénz mint a sakternek, a kinek mesterségét ő is könnyen elvégezheti. Hosszu ideig a levágás végett a sakterhez küldött baromfiak vérét ő eresztette ki és a pénzt szépségesen zsebrevágta. Végre most kiderült a házi szolgáló turpissága, a ki az izraelita családdal megetette a tréfli pecsenyét, melyektől természetesen semmi bajuk sem lett.

— (**Csőrepedés.**) tegnapelőtt este egy 9 óra tájban alapos kis csőrepedés történt a János utcában a Poszek-féle házban, melynek pincéjét teljesen elárasztotta a víz. A mérnökség azonnal intézkedett a hiba helyreállítása és a víz kiszivattyúzása iránt s most már — vége is a bajnak. Nem lehetetlen, hogy az az ármányos vízvezeteki cső a vízhiány fölötti örömeiben pukkadott meg!

— (**Megráspolyozott ember.**) *Kövecses* József, gyönki lakos egyik éjjel hazafelé ballagott a lakására, mikor egyszerre elébe ugrott *Heigel* János nevű haragosa és rátámadván, egy hegyes vasráspolylyal összezurkálta. Oka a támadónak erre nem volt más, csak az a régi boszu, melyet *Kövecses* ellenében táplált s a mit most ki is töltött rajta. Persze ezért a boszuállásért majd a bíróság fog vele végezni.

— (**Lefelé a lejtőn.**) *Taussig* Adolf medinai lakos mézárskéiben az üzleti pénztárfiókból kilopta valaki az ott levő aprópénzt. A káros feljelentésére megindult nyomozás során kitűnt, hogy a lopást *Farkas* Kálmán, egy fiatal gyerek követte el, a kinek már nem ez az első bűne. Ugyanis már zsebmetszést is követett el, a mennyiben *Földesi* János nevű egyént a kocsmában kizsebelte. A rossz utra tért gyereket átadták a bíróságnak.

— (**Megtámadt cigány.**) *Kanalas* Márton vályogvető, népmuzsikus és teknőtaragó cigány tegnap lassan bandukolt a Szabolcs-

bányatelepi uton, midőn két arra haladó legény megtámadta és jobbról is, balról is pofon ütötte a meglepett cigányt. Kanalas Márton a fölötti örömeben, hogy végre ő is szerepelhet mint panaszos, feljelentette a dolgot a községi elöljáróságnál, s most keresik az ismeretlen tetteseket. Mikor a cigány elvégezte a panaszát, kifelé menőben még egyszer visszafordult s ezzel a problematikus kérdéssel bátorkodott elő:

— Csak ázst szeretném tudni: minek vertek pofon?!

— **(Feltört templomi persely.)** A szakcsi templomban újabb Szent Antal perselyt állítottak fel. A múlt héten a bérmálandókat gyóntatták a templomban, miközben feltörték a perselyt és a benne levő hat-hét forintnyi összeget elvitték. A gyanú *Bálint* József csizmadiainasra hárult, mert a persely feltörése napján ő maradt utoljára a templomban, pajtásai is több pénzt láttak nála. Az inast letartóztatták és átadták a bíróságnak.

— **(Egy függetlenségi kerület ünnepe.)** Említettük már, hogy a baranya-szentlőrinci kerületben holnap (csütörtökön) megünneplik annak 30-ik évfordulóját, hogy a kerület függetlenségi képviselőt választott. Az ünnepség Baranya-Sellyén lesz s arra a függetlenségi párt több tagja is lejön Budapestről nevezetesen *Kossuth* Ferenc, *Barabás* Béla, *Endrey* Gyula, *Papp* Elek, *Rátkay* László, *Hentaller* Lajos, *Fáy* István és *Kubik* Béla országgyűlési képviselők, a kik ez alkalommal élénk kifejezésre fogják juttatni bizalmukat a kerület képviselője, *Jeszenszky* Ferenc iránt. A képviselők reggel érkeznek Szent-Lőrincre, honnan Sellyére utaznak, a hol az egész kerület választói egybegyűlnek, hogy jelen lehessenek az ünnepen.

— **(Tűzhalál.)** Borzalmas tűzhalálról értesíti gyönki tudósítónk lapunkat. Gyönkőn a napokban éjjél után 3 órakor tűz támadt *Steic* Ádám házában, melyben *Boros* Lajos muzsikuscigány lakott családjával. Már a ház teljesen lángokban állott, midőn a szomszédok felverték álmukból *Boros* Lajost és nejét szül. *Hunka* Lórit. A megrémült család vakmerő bátorsággal hordta ki az égő házból a holmiját s jóformán már mindent kihordtak a szobából, csak még egy kis láda volt benn, a miben a fehér ruhájukat tartották. A mint ezt is kifelé vitték, egyszerre a szoba beszakadt és *Boros* né a zsarátnok eltemette, *Boros* azonban nagy nehezen égési sebekkel megrakva kimenekült. A szerencsétlen aszszonynak a tűz eloltása után csak megszenesedett holttestét találták meg. *Boros* Lajost a szegzárdi *Ferenc-kórház*ba szállították. Az a súlyos gyanú merült fel, hogy *Steic* Ádám gazda maga gyújtotta fel a házat, melynek felszerében állott az ezer forintra biztosított rozoga cséplőgépe is. A gyanu alapján *Steicot* letartóztatták és szigorú vizsgálatot indítottak ellene.

— **(Névmagyarosítás.)** Kiskoru *Schwarz* Béla pécsi illetőségű, ugyanitteni joghallgató vezetéknevének »Nagy«-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Kitüntetett fogházőr.)** A király *Déri* József kaposvári törvényszéki fogházőrnek nyugalmaztatása alkalmából, sok évi

hű és buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **(Házasság.)** *Czirják* Antal, vendéglős, tegnap délután házasságot kötött *Sánta* Jozefával az állami anyakönyvvezető előtt. A házasságkötésnél tanuk voltak: *Bózsa* József, vendéglős és *Donner* József. Tegnap este fényes nászlakoma volt *Czirják* vendéglőjében, hol felköszöntőkben sem volt hiány.

— **(Községi tisztviselők visszaélései.)** Szegzárdról írják, hogy *Nunkovich* Ferenc központi főszolgabíró a napokban Bátaszéken tartott szigorú hivatalvizsgálatot *Mathis* Kálmán vármegyei főszámvevő közreműködésével, melynek az lett az eredménye, hogy *Csatáry* Aladár adóügyi jegyző nyomban lemondott állásáról. A lemondásnak természetesen az az oka, hogy *Csatáry* hűtlenül kezelte az adópénzeket. *Németh* Ferenc, *Bedegh* tolnamegyei község jegyzője szintén hirtelen lemondott állásáról, mert a főszolgabírói vizsgálat után érezte, hogy a talált hibák miatt úgy is elveszti hivatalát.

— **(A király legkisebb unokája.)** *Mária Valéria* főhercegnő, a király leánya, *Wallseeben* egészséges fiugyermeknek adott életet. A hercegnő és ujszülött herceg is jól érzi magát. *Mária Valéria* hercegasszonynak most öt gyermeke van: három fia és két leánya. 1890-ben *Ischlben* ment férjhez *Ferenc Salvátor* főherceghez. A királyt nyomban értesítették az örvendetes családi eseményről.

— **(Ujságíró vértanu.)** Az aradi gyásznapi félszázados évfordulója alkalmából megemlékeztünk *Newirth* Adolf eszéki születésű ujságíróról, a ki 1848-ban hazafias cikket írogatott az akkori pesti lapokba. Ezért *Windischgrätz* 1849 elején elfogatta és az olmützi kazamata-börtönbe küldte. Tíz évi nehéz rabság után kiszabadult, de elméjében megzavarodott. A boldogtalan ember nem halt meg, mint irtuk, hanem a szlavoniai *Verőcén* él s mint csendes örültet jól ismeri a falu népe. A szegény emberről rokonsága gondoskodik, mely most a honvédegyetek figyelmébe ajánlja a szerencsétlen előhalottat.

— **(Jekelfalussy Lajos halála.)** *Jekelfalussy* Lajos nyug. belügyi államtitkár Budapesten tegnap este félhat órakor hosszas betegség után 72 éves korában meghalt. *Jekelfalussy* életrajzi adatai a következők: *Jekel* és *margitfalui Jekelfalussy* Lajos, a magyar királyi fővárosi államrendőrség és az országos csendőrség szervezője, régi nemesi családból 1828-ban. március 5-én született. 1865-ben országgyűlési képviselő lett, 1867-ben titkár a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban, mint ilyen 1870-ben a belügyminiszteriumba helyeztetett át, a hol mint miniszteri tanácsos működött. Tevékenységének főeredménye egyfelől a fővárosi m. kir. államrendőrség, másfelől az országos m. kir. csendőrség szervezése. Sok kitüntetésre volt, többek között a Szent István-rend, Lipót-rend, vaskorona rend és a Szent-Gergely rend középkeresztéses vitéze, ezenfelül pedig szolgálaton kívüli honvédszázalvezredes. Nyugdíjaztatása alkalmából az államtitkári címet kapta.

— **(A novemberi előléptetésekhez.)** Az idei novemberi előléptetések elé nagy reménnyel néznek egy a közshadsereg, mint a honvédség alsóbb rangú tisztjei. *Albrecht*

főherceg 1870-ben azért rendszeresítette az őszi hadgyakorlatokat, hogy azokon a tisztikar vezénylő képességét kipróbálják. Ugyanekkor nyugdíjazták azokat, kik időközben szellemileg rokkantakká váltak s a kiknek időntul való megtűrése a hadseregben hogy hova visz, megmutatta *Solferino* és *Königrätz*. Utóbbi időben szokásba jött, hogy a magasabbrangu tábornokokat a hadügyminiszterium egy zöldszínű blankettán formálisan felszólítja, hogy nem látja-e elérkezettnek az időt a nyugdíjazásért való kérelem beadására. A közös hadsereg tábornokai közül az idén is többen megkapták a végzetes zöld cédulát. Jelentékeny változások várhatók a budapesti 4. hadtestparancsnokságnál, az innsbrucki 3-iknál, valamint a szerajevói 14-ik számú hadtest parancsnoka, *Appel* báró is nyugalomba vonul, miután már körülbelül a 60-ik szolgálati évét tölti be az idén. Sok olyan közshadseregbeli ezredes megy nyugdíjba, kik mint közlegények kezdtek szolgálni annak idején és fokozatosan léptek elő. Ez által lehetségessé válik, hogy fiatal, 40 éven alóli alezredek legyenek ezredesekké, mit az 50 es és 60-as években csak egy *Grünne* vagy egy *Edelsheim* báró érhetett el, vagy *Windischgrätz* és *Jellasich* a 40-es években. A honvédség tábornoki karában változás nem áll be, hanem a hadnagyi és főhadnagyi rangfokozatban jóval többen lépnek elő, mint az ez idejé májusi előléptetésnél.

— **(A szakcsi pékmesterek.)** A szakcsiak ugyancsak szerencsétlenek pékek dolgában. Az egyik nem képes ott megélni, tehát elmegy Szakcsról, a másik már maradna, de ezt meg — a hatóság emberei viszik el. *Kelemen* Mihály ottani pékmestert mindenki becsületes embernek ismerte. Feltűnő volt azonban, hogy *Kelemen* igen sokat utazgat. Ez pedig nem jár a pékmesterséggel. A múlt hónapban *Tapolcán* járt, a hol több arany és ezüst ékszert kínálgatott megvételre. *Mire* haza jött, már vártak rá a hatóság emberei. Az a gyanú merült fel ellene, hogy egy nemzetközi zsebmetező bandának az orgazdája, a mely banda a lopott tárgyakat hozzá küldi értékesítés végett. A pékmestert letartóztatták és ellene a vizsgálatot is elrendelték.

— **(Késelő regruták.)** A szegzárdi legények nagyon békésnek találták a berukkolást s azért egy kis zenebonát csináltak a vasuton. Ugy történt a dolog, hogy a bonyhádi állomáson a szegzárdiak bort hozattak, az egyik üveget azonban a szintén azon a vonaton utazó bonyhádi ujoncok valahogyan elkapták, kiitták, aztán kidobták az ablakon. Ezért aztán a szegzárdiak Szászvár állomáson more patrio bicskával támadtak a németekre; különösen egy huszárnak sorozott német legényt szurkáltak meg, mert hogy, azt mondják, nem kell német huszár! A vonat indulása megszakította az ellenségeskedést, de erősen ígérték, hogy folytatása a jövő fűzetben, illetve *Dombóvárott*! És ez okozta vesztüket, mert véletlenül a vonaton volt *Nagy* István főszolgabíró, aki előre sürgönyözött a fogadtatás előkészítése végett. *Dombóvárott* azután *Reich* Oszkár szolgabíró, *Duschel* Károly csendőrhadnagy és három csendőr már várta a társaságot. Kihallgatás után elkísérték őket *Kaposvárra*. Jó ajánló levél lesz nekik, hogy csendőrfedezet mellett vonultak be.

— **(Vizesés a király-utcában.)** A Vasváry-féle ház és a Rothmüller-féle kereskedés előtt a király-utcában egy közkut volt ideiglenesen felállítva. Az otromba alkotmány ott ékeskedett a kocsiút közepén és így nem is csoda, hogy tegnapelőtt délután egy parasztszekér nem tudta kikerülni és neki ütdődött a közkuthoz. Abban a pillanatban egy óriási vizsugár tört elő a csőből. A kocsis és a lovai csuronviz lettek; a lovak megrémültek és a Kossuth Lajos-utca felé ragadták magukkal a kocsit, nem is tudták megállapítani, hogy kinek a kocsija okozta ezt a látványosságot. Jó husz percig tört elő a vízvezetési csőből kétemeletnyi magasságban a vizsugár, előntve az egész utcát a drága pécsi vízzel. A főutcában sétáló publikum mind oda seregett és bámulta a szokatlan, de Pécssett most már mindennapivá vált látványt. A nap is sütött és így a sugarak átszűrődve a vízpárakon, gyönyörű szivárványt rögtönöztek a Vasvári ház oldalalára. Végre, nagy sokára a városi mérnöki hivatal szolgálai jöttek és elzárták nagy ügyyel-bajjal a vízvezetési csapot. Az egyik pláne ingét is levette fogott munkához az egybegyülemlt sokadalom kacagása közepett. Jó félóra mulva azután, mikor már elzárták a vízvezetési csövet és a rend is helyreállt, a helyszínén végre megjelent egy szál rendőr is.

— **(Tüzek.)** Kölkeden Nagy Ignác birtokán tűz volt a napokban. Egy kazal szalma égett le, eddig még ki nem derített okból. A kár szerencsére csak száz forint körül van,

a mi részben megtérül, mert a leégett kazal biztosítva volt. — Kajdacson szintén kazaltűz volt a minap. *Szatankovánszky* János birtokán égett le mintegy hatszáz forint értékű kazal. — Végül Jakabfalun *Lutz* Péter házában az istálló lett a tűz martalékává. Hogy e tüzek miből keletkeztek, a vizsgálatnak nem sikerült kipuhatolnia.

— **(A legujabb nemzetiségi kérdés.)** Körülbelül annak nevezhető az a verekedés, mely az elmúlt éjjel Nagy-Kozáron történt, hol *Narvai* József és *Henzl* Nepomuki János szőlőmunkások a falu korcsmájában összeverekedtek egymással, még pedig oly alaposan, hogy *Narvai* léket ütött *Henzl* koponyáján. A verekedésre az adott okot, hogy *Henzl* a jókedvében dalogató *Narvait* csufolta, többek között »kutya magyarnak« is elkeresztelte. Többet azonban nem mondhatott, mert a kicsufolt magyar egy felkapott székel hirtelen elhallgattatta a hetvenkedő Mukit. Ennek a nemzetiségi kérdésnek a bíróság előtt lesz folytatása, hol a fejbe vert ember panaszt emelt támadója ellen.

— **(Érdekes találmány.)** Nem a repülőgép kérdésének megoldásáról van szó, hanem csupán arról, hogy ma egy »inkognitóban« utazó ember járt a vármegyén, ahol azzal dicsekedett, hogy feltalált egy olyan másológépet, melylyel egy egyszer leirt dolgot akár száz példányban is le lehet huzni s ez a találmánya akármily szerkezetű írógépnél is használható. E találmányt hajlandó lenne potom ötezer forintért átengedni a vármegyé-

nek. Nem tudjuk, hogy hol van a derék úr hazája és nemzete, de annyit sejtünk, hogy valószínűleg az éjszaki sarkról jött le Baranya, mert különben tudnia kellene, hogy az ő gépét már réges-régen feltalálták mások, sőt már voltak olyanok is, kik azt tökéletesítették. Minden esetre azonban megmarad az a dicsősége, hogy volt egy eszméje, mely kitört és eget kért.

— **(Ellopott bőrönd.)** *Szeiffert* János, siklósi lakos, a ki a harisnyakötés finom mesterségét folytatja, munkát vállalni Németbolyban járt a napokban. Bőröndjét aztán ellopták tőle, míg ő egy helyen munkát vállalt. A bőrönd tele volt kész harisnyákkal, így a tulajdonos kára elég nagy. Hogy ki volt a tolvaj, még eddig nem tudják.

— **(Legszebb és kitünő jóság.)** színházi látcsövek, valamint a legjobb orrszorítók csak *Schönwald* Imre ékszerésznél kaphatók Pécssett, Hattyu épület.

## Művészet, irodalom.

○ **Kisértetek.** A nagy norvég dráma-költő, *Ibsen* Henrik műveiben ritkán nyílik alkalma gyönyörködni a magyar közönségnek, mert míg egészen új iskolát alapított darabjai sűrűn járják be a művelt nyugot színpadait, addig nálunk, bár többet lefordítottak közülök magyar nyelvre, csak az egy „*Nora*“ tartotta magát a nemzeti színház műsorán. A „*Kisértetek*“, melyet tegnap mutatott be Tiszay a pécsi közönségnek, Magyarországon csak *Zacconi* alakításából ismeretes. A pesszi-

ságos szalonjában két ember bizalmas beszélgetést folytat egymással.

Szélesvállu, szőke fiatal férfi az egyik, érdekes napbarnított arccal. A másik csinos, barna asszonyka.

A férfi a puha pamlag egyik sarkában huzódott meg, a fiatal asszony meg vele szemben ül egy széken és finom pávatollas legyezőjével szorgalmasan legyezgette magát az augusztusi rekkenőben.

A hosszú, szélesvállu ifjú *Bill Stolcing*nak hívják. Közönséges szürke utcai ruha van rajta, amely valószínűleg nem mérték után készült, hanem már úgy készen került ki valamelyik sanfranciscói ruhásboltból.

A fiatal asszonyt *Lydiának* hívják és unokahuga *Billnek*. Egyszerű, lila toilletjében nagyon elegáns.

— Nem maradhatnál addig nálam, öregem, míg egy kicsit kipihenheted magad? — kérdezte *Lydia*.

— Nem édesem, ez lehetetlen — válaszolt az ifjú. A jövő héttől már el kell foglalnom állásomat New-Yorkban a »Keuge és Partridge« cégnél, ahol mint segéd fogok alkalmaztatni. Elég nevetséges, az igaz, hogy nekem ilyen módon kell megkeresni kenyeremet. Tudom, hogy nem sok örömöm lesz benne. A jó Isten tudja, miért, de én szivesebben ácsorognék még most is Colorado valamelyik utcájának a sarkán, mert talán így is inkább biztosítva volna előmenetelem, mint a »Keuge és Partridge« cégnél. És egy kicsit mégis csak remél az ember . . .

Gondolataiba elmerülve meredt maga elé.

Valahol lawn-tennis-pálya lehetett a közelben, a

— Nagy leánya? — Nem, ezt nem hinném — vélekedett *Braun* ur.

— Akkor hát miféle menyegzőről beszélt? — kérdezte *Gertrud*.

— A magáéről — világosította őt fel *Boschka* és elfojtott nevetésben tört ki.

— A magáéről?! — csodálkozott *Gertrud* és mint akinek agyában hirtelen világosság támad, folytatta:

— Ugy?! . . . most már értem. Önök csak nekem mutatták be *Schlomingernének*?

— Óh nem, már évek óta így hívják őt az egész negyedben — mondta *Boschka* egy kicsit boszusan. — *Schlominger* házában ő mindig a feleség szerepét töltötte be. Nagyon természetes, hogy az eskü művészek között afféle formalitás. Mondhatom, hogy én szeretem *Schlomingernét*, alapjában véve nagyon derék asszonyka, aki egyedül nekem és boldogult nagynénémnek köszönheti, hogy most *Schlominger* mellett lehet.

*Gertrud* hallgatott. A hangulat pedig hirtelen nyomasztóvá vált. A szó elhalt és a társalgás sehogy sem tudott rendes medrébe visszatérni.

*Boschkán* meglátszott, hogy nyilvánvalóan boszankodik azon, hogy *Gertrud* olyan fontosságot tulajdonított ennek az alapjában véve jelentéktelen semmiségnek és mikor *Gertrud* bucsut akart tőle venni, azt mondta neki:

— Ne csodálkozzék, hogy én itt most olyan érthetetlen és homályos dolgokról beszéltem önnek, várjon még egy kicsit és ha majd hosszabb időt tölt köztünk, meg fog győződni arról, hogy a mit én elmondtam, az

bányatelepi uton, midőn két arra haladó legény megtámadta és jobbról is, balról is pofon ütötte a meglepett cigányt. Kanalas Márton a fölötti örömeiben, hogy végre ő is szerepelhet mint panaszos, feljelentette a dolgot a községi elöljáróságnál, s most keresik az ismeretlen tetteseket. Mikor a cigány elvégezte a panaszát, kifelé menőben még egyszer visszafordult s ezzel a problematikus kérdéssel bátorzkodott elő:

— Csak ázst szeretném tudni: minek vertek pofon?!

— **(Feltört templomi persely.)** A szakcsi templomban ujabban Szent Antal perselyt állítottak fel. A múlt héten a bérmalandókat gyóntatták a templomban, miközben feltörték a perselyt és a benne levő hat-hét forintnyi összeget elvitték. A gyanú *Bálint József* csizmadiainasra hárult, mert a persely feltörése napján ő maradt utoljára a templomban, pajtásai is több pénzt láttak nála. Az inast letartóztatták és átadták a bíróságnak.

— **(Egy függetlenségi kerület ünnepe.)** Említettük már, hogy a baranyaszentlőrinci kerületben holnap (csütörtökön) megünneplik annak 30-ik évfordulóját, hogy a kerület függetlenségi képviselőt választott. Az ünnepség Baranya-Sellyén lesz s arra a függetlenségi párt több tagja is lejön Budapestről nevezetesen *Kossuth Ferenc*, *Barabás Béla*, *Endrey Gyula*, *Papp Elek*, *Rátkay László*, *Hentaller Lajos*, *Fáy István* és *Kubik Béla* országgyűlési képviselők, a kik ez alkalommal élénk kifejezésre fogják juttatni bizalmukat a kerület képviselője, *Jeszenszky Ferenc* iránt. A képviselők reggel érkeznek Szent-Lőrincre, honnan Sellyére utaznak, a hol az egész kerület választói egybegyűlnek, hogy jelen lehessenek az ünnepen.

— **(Tűzhalál.)** Borzalmas tűzhalálról értesíti gyönki tudósítónk lapunkat. Gyönkön a napokban éjfél után 3 órakor tűz támadt *Steic Ádám* házában, melyben *Boros Lajos* muzsikuscigány lakott családjával. Már a ház teljesen lángokban állott, midőn a szomszédok felverték álmukból *Boros Lajost* és nejét szül. *Hunka Lórit*. A megrémült család vakmerő bátorsággal hordta ki az égő házból a holmiját s jóformán már mindent kihordtak a szobából, csak még egy kis láda volt benn, a miben a fehér ruhájukat tartották. A mint ezt is kifelé vitték, egyszerre a szoba beszakadt és *Borosnét* a zsarátnok eltemette, *Boros* azonban nagy nehezen égési sebekkel megrakva kimenekült. A szerencsétlen asszonynak a tűz eloltása után csak megszenesedett holttestét találták meg. *Boros Lajost* a szegzárdi *Ferenc-kózkórházba* szállították. Az a súlyos gyanú merült fel, hogy *Steic Ádám* gazda maga gyújtotta fel a házat, melynek felszerében állott az ezer forintra biztosított rozoga cséplőgépe is. A gyanu alapján *Steicot* letartóztatták és szigorú vizsgálatot indítottak ellene.

— **(Névmagyarosítás.)** *Kiskoru Schwarz Béla* pécsi illetőségű, ugyanitteni joghallgató vezetéknevének »Nagy«-ra kért átválttatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Kitüntetett fogházor.)** A király *Déri József* kaposvári törvényszéki fogházornek nyugalmaztatása alkalmából, sok évi

hű és buzgó szolgálata elismerésül az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **(Házasság.)** *Czirják Antal*, vendéglős, tegnap délután házasságot kötött *Sánta Jozefával* az állami anyakönyvvezető előtt. A házasságkötésnél tanuk voltak: *Bózsa József*, vendéglős és *Donner József*. Tegnap este fényes nászlakoma volt *Czirják* vendéglőjében, hol felköszöntökben sem volt hiány.

— **(Községi tisztviselők visszaélései.)** Szegzárdról írják, hogy *Nunkovich Ferenc* központi főszolgabíró a napokban *Bátaszéken* tartott szigorú hivatalvizsgálatot *Mathis Kálmán* vármegyei főszámvevő közreműködésével, melynek az lett az eredménye, hogy *Csatáry Aladár* adóügyi jegyző nyomban lemondott állásáról. A lemondásnak természetesen az az oka, hogy *Csatáry* hűtlenül kezelte az adópénzeket. *Németh Ferenc*, *Bedegh tolnamegyei község jegyzője* szintén hirtelen lemondott állásáról, mert a főszolgabírói vizsgálat után érezte, hogy a talált hibák miatt úgy is elveszti hivatalát.

— **(A király legkisebb unokája.)** *Mária Valéria* főhercegnő, a király leánya, *Wallseeben* egészséges fiugyermeknek adott életet. A hercegnő és ujszülött herceg is jól érzi magát. *Mária Valéria* hercegasszonynak most öt gyermeke van: három fia és két leánya. 1890-ben *Ischlben* ment férjhez *Ferenc Salvátor* főherceghez. A királyt nyomban értesítették az örvendetes családi eseményről.

— **(Ujságíró vértanu.)** Az aradi gyásznapi félszázados évfordulója alkalmából megemlékeztünk *Neuwirth Adolf* eszéki születésű ujságíróról, a ki 1848-ban hazafias cikket írogatott az akkori pesti lapokba. Ezért *Windischgrätz* 1849 elején elfogatta és az olmtüzi kazamáta-börtönbe küldte. Tíz évi nehéz rabság után kiszabadult, de elméjében megzavarodott. A boldogtalan ember nem halt meg, mint irtuk, hanem a szlavoniai *Verőcén* él s mint csendes örültet jól ismeri a falu népe. A szegény emberről rokonsága gondoskodik, mely most a honvédegyetek figyelmébe ajánlja a szerencsétlen élőhalottat.

— **(Jekelfalussy Lajos halála.)** *Jekelfalussy Lajos* nyug. belügyi államtitkár Budapesten tegnap este félhat órakor hosszas betegség után 72 éves korában meghalt. *Jekelfalussy* életrajzi adatai a következők: *Jekel* és *margitfalui Jekelfalussy Lajos*, a magyar királyi fővárosi államrendőrség és az országos csendőrség szervezője, régi nemesi családból 1828-ban március 5-én született. 1865-ben országgyűlési képviselő lett, 1867-ben titkár a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban, mint ilyen 1870-ben a belügyminiszteriumba helyeztetett át, a hol mint miniszteri tanácsos működött. Tevékenységének főeredménye egyfelől a fővárosi m. kir. államrendőrség, másfelől az országos m. kir. csendőrség szervezése. Sok kitüntetés volt, többek között a *Szent István-rend*, *Lipót-rend*, *vaskorona rend* és a *Szent-Gergely rend* középkeresztés-vitéze, ezenfelül pedig szolgálatonkívüli honvédszázalezredes. Nyugdíjaztatása alkalmából az államtitkári címet kapta.

— **(A novemberi előléptetésekhez.)** Az idei novemberi előléptetések elé nagy reménnyel néznek úgy a közöshadsereg, mint a honvédség alsóbb rangú tisztjei. *Albrecht*

*főherceg* 1870-ben azért rendszeresítette az őszi hadgyakorlatokat, hogy azokon a tisztikar vezénylő képességét kipróbálják. Ugyanekkor nyugdíjazták azokat, kik időközben szellemileg rokkantakká váltak s a kiknek időntul való megtűrése a hadseregben hogy hova visz, megmutatta *Solferino* és *Königrätz*. Utóbbi időben szokásba jött, hogy a magasabbrangu tábornokokat a hadügyminiszterium egy zöldszínű blankettán formálisan felszólítja, hogy nem látja-e elérkezettnek az időt a nyugdíjazásért való kérelem beadására. A közös hadsereg tábornokai közül az idén is többen megkapták a végzetes zöld cédulát. Jelentékeny változások várhatók a budapesti 4. hadtestparancsnokságnál, az innsbrucki 3-iknál, valamint a szerajevói 14-ik számú hadtest parancsnoka, *Appel báró* is nyugalomba vonul, miután már körülbelül a 60-ik szolgálati évét tölti be az idén. Sok olyan közöshadseregbeli ezredes megy nyugdíjba, kik mint közlegények kezdtek szolgálni annak idején és fokozatosan léptek elő. Ez által lehetségessé válik, hogy fiatal, 40 éven alóli alezredek legyenek ezredeké, mit az 50-es és 60-as években csak egy *Grünne* vagy egy *Edelsheim báró* érhetett el, vagy *Windischgrätz* és *Jellasich* a 40-es években. A honvédség tábornoki karában változás nem áll be, hanem a hadnagyi és főhadnagyi rangfokozatban jóval többen lépnek elő, mint az ez idei májusi előléptetésnél.

— **(A szakcsi pékmesterek.)** A szakcsiak ugyancsak szerencsétlenek pékek dolgában. Az egyik nem képes ott megélni, tehát elmegy Szakcsról, a másik már maradna, de ezt meg — a hatóság emberei viszik el. *Kelemen Mihály* ottani pékmestert mindenki becsületes embernek ismerte. Feltűnő volt azonban, hogy *Kelemen* igen sokat utazgat. Ez pedig nem jár a pékmesterséggel. A múlt hónapban *Tapolcán* járt, a hol több arany és ezüst ékszert kínálgatott megvételre. Mire haza jött, már vártak rá a hatóság emberei. Az a gyanú merült fel ellene, hogy egy nemzetközi zsebmetsző bandának az orgazdája, a mely banda a lopott tárgyakat hozzá küldi értékesítés végett. A pékmestert letartóztatták és ellene a vizsgálatot is elrendelték.

— **(Késelő regruták.)** A szegzárdi legények nagyon békésnek találták a berukkolást s azért egy kis zenebonát csináltak a vasuton. Ugy történt a dolog, hogy a bonyhádi állomáson a szegzárdiak bort hozattak, az egyik üveget azonban a szintén azon a vonaton utazó bonyhádi ujoncok valahogyan elkapták, kiitták, aztán kidobták az ablakon. Ezért aztán a szegzárdiak *Szászvár* állomáson more patrio bicskával támadtak a németekre; különösen egy huszárnak sorozott német legényt szurkáltak meg, mert hogy, azt mondják, nem kell német huszár! A vonat indulása megszakította az ellenségeskedést, de erősen ígérték, hogy folytatása a jövő fűzetben, illetve *Dombóvárott!* És ez okozta vesztüket, mert véletlenül a vonaton volt *Nagy István* főszolgabíró, aki előre sürgönyözött a fogadtatás előkészítése végett. *Dombóvárott* azután *Reich Oszkár* szolgabíró, *Duschel Károly* csendőrhadnagy és három csendőr már várta a társaságot. Kihallgatás után elkísérték őket *Kaposvárra*. Jó ajánló levél lesz nekik, hogy csendőrfedezet mellett vonultak be.

— **(Vizesés a király-utcában.)** A Vasváry-féle ház és a Rothmüller-féle kereskedés előtt a király-utcában egy közkut volt ideiglenesen felállítva. Az otromba alkotmány ott ékeskedett a kocsiút közepén és így nem is csoda, hogy tegnapelőtt délután egy parasztszekér nem tudta kikerülni és neki ütődött a közkútnak. Abban a pillanatban egy óriási vizsugár tört elő a csőből. A kocsis és a lovai csuronviz lettek; a lovak megrémültek és a Kossuth Lajos-utca felé ragadták magukkal a kocsiút, nem is tudták megállapítani, hogy kinek a kocsija okozta ezt a látványosságot. Jó husz percig tört elő a vízvezetési csőből kétemeletnyi magasságban a vizsugár, előntve az egész utcát a drága pécsi vízzel. A főutcában sétáló publikum mind oda sereglett és bámulta a szokatlan, de Pécssett most már mindennapivá vált látványt. A nap is sütött és így a sugarak átszűrődve a vízpárakon, gyönyörű szivárványt rögtönöztek a Vasvári ház oldalfalára. Végre, nagy sokára a városi mérnöki hivatal szolgálai jöttek és elzárták nagy ügygyel-bajjal a vízvezetési csapot. Az egyik pláne ingét is levette fogott munkához az egybegyülemlt sokadalom kacagása közepett. Jó félóra mulva azután, mikor már elzárták a vízvezetési csövet és a rend is helyreállt, a helyszínén végre megjelent egy szál rendőr is.

— **(Tüzek.)** Kölkeden Nagy Ignác birtokán tűz volt a napokban. Egy kazal szalma égett le, eddig még ki nem derített okból. A kár szerencsére csak száz forint körül van,

a mi részben megtérül, mert a leégett kazal biztosítva volt. — Kajdacson szintén kazaltűz volt a minap. *Sztankovánszky* János birtokán égett le mintegy hatszáz forint értékű kazal. — Végül Jakabfalun *Lutz* Péter házában az istálló lett a tűz martalékává. Hogy e tüzek miből keletkeztek, a vizsgálatnak nem sikerült kipuhatolnia.

— **(A legujabb nemzetiségi kérdés.)** Körülbelül annak nevezhető az a verekedés, mely az elmúlt éjjel Nagy-Kozáron történt, hol *Narvai* József és *Henzl* Nepomuki János szőlőmunkások a falu korcsmájában összeverekedtek egymással, még pedig oly alaposan, hogy *Narvai* léket ütött *Henzl* koponyáján. A verekedésre az adott okot, hogy *Henzl* a jókedvében dalogató *Narvait* csufolta, többek között »kutya magyarnak« is elkeresztelte. Többet azonban nem mondhatott, mert a kicsufolt magyar egy felkapott székkal hirtelen elhallgattatta a hetvenkedő Mukit. Ennek a nemzetiségi kérdésnek a bíróság előtt lesz folytatása, hol a fejbe vert ember panaszt emelt támadója ellen.

— **(Érdekes találmány.)** Nem a repülőgép kérdésének megoldásáról van szó, hanem csupán arról, hogy ma egy »inkognitóban« utazó ember járt a vármegyén, ahol azzal dicsekedett, hogy feltalált egy olyan másológépet, melylyel egy egyszer leirt dolgot akár száz példányban is le lehet huzni s ez a találmánya akármily szerkezetű írógépnél is használható. E találmányt hajlandó lenne potom ötezer forintért átengedni a vármegyé-

nek. Nem tudjuk, hogy hol van a derék úr hazája és nemzete, de annyit sejtünk, hogy valószínűleg az éjszaki sarkról jött le Baranya, mert különben tudnia kellene, hogy az ő gépét már réges-régen feltalálták mások, sőt már voltak olyanok is, kik azt tökéletesítették. Minden esetre azonban megmarad az a dicsősége, hogy volt egy eszméje, mely kitört és eget kért.

— **(Ellopott bőrönd.)** *Szeiffert* János, siklósi lakos, a ki a harisnyakötés finom mesterségét folytatja, munkát vállalni Németbolyban járt a napokban. Bőröndjét aztán ellopták tőle, míg ő egy helyen munkát vállalt. A bőrönd tele volt kész harisnyakkal, így a tulajdonos kára elég nagy. Hogy ki volt a tolvaj, még eddig nem tudják.

— **(Legszébb és kitünő jósága)** színházi látcsövek, valamint a legjobb orrszorító csak *Schönwald* Imre ékszerésznél kaphatók Pécssett, Hattyu épület.

## Művészet, irodalom.

○ **Kisértetek.** A nagy norvég drámaíró, *Ibsen* Henrik műveiben ritkán nyílik alkalma gyönyörködni a magyar közönségnek, mert míg egészen új iskolát alapított darabjai sűrűn járják be a művelt nyugot színpadait, addig nálunk, bár többet lefordítottak közülök magyar nyelvre, csak az egy „*Nora*“ tartotta magát a nemzeti színház műsorán. A „*Kisértetek*“, melyet tegnap mutatott be *Tiszay* a pécsi közönségnek, Magyarországon csak *Zacconi* alakításából ismeretes. A pesszi-

ságos szalonjában két ember bizalmas beszélgetést folytat egymással.

Szélesvállu, szőke fiatal férfi az egyik, érdekes napbarnított arccal. A másik csinos, barna asszonyka.

A férfi a puha pamlag egyik sarkában huzódott meg, a fiatal asszony meg vele szemben ül egy széken és finom pávatollas legyezőjével szorgalmasan legyezgette magát az augusztusi rekkenőben.

A hosszú, szélesvállu ifjút *Bill Stolcing*nek hívják. Közönséges szürke utcai ruha van rajta, amely valószínűleg nem mérték után készült, hanem már úgy készen került ki valamelyik sanfranciscói ruhásboltból.

A fiatal asszonyt *Lydiának* hívják és unokahuga *Bill*nek. Egyszerű, lila toilletjében nagyon elegáns.

— Nem maradhatnál addig nálam, öregem, míg egy kicsit kipihenheted magad? — kérdezte *Lydia*.

— Nem édesem, ez lehetetlen — válaszolt az ifju. A jövő hétfőn már el kell foglalnom állásomat New-Yorkban a »Keuge és Partridge« cégnél, ahol mint segéd fogok alkalmaztatni. Elég nevetséges, az igaz, hogy nekem ilyen módon kell megkeresni kenyeremet. Tudom, hogy nem sok örömöm lesz benne. A jó Isten tudja, miért, de én szivesebben ácsorognék még most is Colorado valamelyik utcájának a sarkán, mert talán így is inkább biztosítva volna előmenetelem, mint a »Keuge és Partridge« cégnél. És egy kicsit mégis csak remél az ember . . .

Gondolataiba elmerülve meredt maga elé.

Valahol lawn-tennis-pálya lehetett a közelben, a

— Nagy leánya? — Nem, ezt nem hinném — vélekedett *Braun* ur.

— Akkor hát miféle menyegzőről beszélt? — kérdezte *Gertrud*.

— A magáéról — világosította őt fel *Boschka* és elfojtott nevetésben tört ki.

— A magáéról?! — csodálkozott *Gertrud* és mint akinek agyában hirtelen világosság támad, folytatta:

— Ugy?! . . . most már értem. Önök csak nekem mutatták be *Schlomingernének*?

— Óh nem, már évek óta így hívják őt az egész negyedben — mondta *Boschka* egy kicsit boszusan. — *Schlominger* házában ő mindig a feleség szerepét töltötte be. Nagyon természetes, hogy az eskü művészek között afféle formalitás. Mondhatom, hogy én szeretem *Schlominger*né, alapjában véve nagyon derék asszonyka, aki egyedül nekem és boldogult nagynénémnek köszönheti, hogy most *Schlominger* mellett lehet.

*Gertrud* hallgatott. A hangulat pedig hirtelen nyomasztóvá vált. A szó elhalt és a társalgás sehogy sem tudott rendes medrébe visszatérni.

*Boschkán* meglátszott, hogy nyilvánvalóan boszankodik azon, hogy *Gertrud* olyan fontosságot tulajdonított ennek az alapjában véve jelentéktelen semmiségnek és mikor *Gertrud* bucsut akart tőle venni, azt mondta neki:

— Ne csodálkozzék, hogy én itt most olyan érthetetlen és homályos dolgokról beszéltem önnek, várjon még egy kicsit és ha majd hosszabb időt tölt köztünk, meg fog győződni arról, hogy a mit én elmondtam, az

misztikus világnézet, Ibsen költészetének ez az alapvonása, erősen domborodik ki ebben a darabban is. Nem a költői igazságszolgáltatás szülte megnyugtatót, hanem a végzetes megsemmisülés okozta elkeseredés fölkelése képezi a célját, mikor az apa bűnéért lakoló fiu megrendítő kedélyvilágát állítja szemünk elé. Hasztalan a kicsapongó apa bűneit a világ előtt leplező hitves önmegtagadó áldozatkészsége, hasztalan a gyermekének lelki tisztaságáért remegő anya minden óvintézkedése: az apa feslettsége büntetést igényel, de ez a büntetés nem a bűnöst, hanem az ártatlan utódot éri el, akit nyomorultul pusztít el az a rettenetes kór, a melynek csiráit apja romlott véréből örökölte. Nemcsak a fennálló társadalmi rend visszaélései, de a természet igazságtalansága ellen is föllázadó szellem terméke ez a dráma, melynek igazán megragadó személyesítését láttuk tegnap színpadunkon.

Bakó László az átöröklött paralízisben szenvedő fiatal festő szerepében fényes művészi tehetségről és a leggondosabb tanulmányról tanuskodó alakítást nyújtott, a melyben a rettentő kór borzalmas külsőségeinek a csalódásig hű ábrázolása a legteljesebb harmoniában állott a feldult kedélyvilág hánykódásának igaz kifejezésével. Tökéletes volt nála a betegség jelenségeinek pathologikus hűséggel való visszaadása, de művészetének megrázó erejét mégis inkább annak a lelkiküzdelemnek élethű ábrázolásában csodáltuk, a melyet átszenved a tettvágyó, nagy alkotásokra termett ifju, mikor szellemének szabad szárnyalását az emésztő kór által örökre lenyűgözve látja. Az a vallomás, melyben először fedezi föl anyja előtt baját s az a jelenet, mikor az agyában székelő kór ismétlődésétől való rettegését festi, oly megragadó ábrázolása volt a hánykódó léleknek, a melyet nem egyhamar feled az ember.

Méltó társa volt a művésznök *Agh Ilona* az anya szerepében. Az egyetlen gyermekéért minden áldozatra kész anya magasztos szeretete, az aggódó gondosság, majd a rettenetes valóra ébredt kétségbeesés egyaránt hű kifejezésre talált művészi játékaiban.

A többi szereplő: *Sebestyén* (Manders lelkész), *Németh J.* (Engstrand) és *Jeszenszky Irén* (Regina) szintén nem csekély mértékben járultak hozzá a művészi összjátékhoz, a melylyel bizony meg lehetett volna elégedve bármely nagy város színházának közönsége is.

○ **Náday Ilonka sikere.** Bécsben Náday Ilonkának, aki tegnap este lépett föl először az An der Wien-színházban, bámulatos nagy sikere volt. A művésznő a Baba címszerepében mutatkozott be a bécsi publikumnak. A bécsi sajtó a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik Náday Ilonkáról. A primadonna egy csapásra egészen meghódította az osztrák főváros közönségét. Minden egyes énekszámát meg kellett ismételnie, mert se vége, se hossza nem volt a tapsnak. Különösen azzal nyerte meg a császárváros publikumának a szívét, hogy tisztában és folyékonyabban beszél németül, mint akármelyik magyar elődje, aki a bécsi színpadhoz pártolt. Náday Ilonka ma a starja lett a bécsi színpadnak.

## Törvénykezés.

§ **Megszűnt csőd.** A szegzárdi kir. törvényszék mint csődbíróság közhírré teszi, hogy a *Gross Sámuel* gyönki kereskedő ellen 1884.

évi október hó 16-án elrendelt csődöt a csőd-tömeg felosztása folytán megszüntette.

## T a n ü g y.

)( **Kész ovoda.** Siklóson tudvalevőleg e tanév elejére ovodát kellett volna építeni. Az ovoda ügye sok vajudáson menvén keresztül, a tanév elejére nem készülhetett el s építését csak most fejezték be s berendezése pár hét múlva lesz készen. Ezt tegnap jelentette be a királyi tanfelügyelő a megyei közigazgatási bizottságnak, mely tudomásul vette, de egy-szersmind el is rendelte, hogy az ovoda most már novemberben okvetlen megnyitassék.

)( **Jóváhagyott választás.** Cserdi község iskolaszéke *Dobszay János*, szentkatolnai tanítót választotta meg népiskolájához tanítónak. A választást most a megye közigazgatási bizottsága is jóváhagyta.

)( **A szebényi gazdasági iskola.** Szebény község iskolaszéke a gazdasági ismétlőiskolát beszüntette. Azonban a közoktatásügyi miniszter elrendelte most, hogy az iskolát a község újra nyissa meg, mivel fenntartása csekélybe kerül és anyagi túlterhelést a községnek nem okoz. A megye közigazgatási bizottsága tegnapi ülésében tehát utasította a községet az iskola megnyitására.

)( **A hidori iskola államosítása.** *Salamon József* kir. tanfelügyelő Hidorba utazott, hogy az ottani iskola államosítása tárgyában a tárgyalásokat megejtse és személyesen vezesse.

nem is olyan lehetetlenség, mint a minőnek ön gondolja. Meg fogja szokni az ilyesmit és aztán semmin sem fog többé csodálkozni.

### TIZENNYOLCADIK FEJEZET.

— Csakugyan megszokhatom én majd ezt az életet, kérdezte elmerengve Gertrud, a mint ott ült barátságosan megterített ebédasztala mellett. Liza ez alkalommal kedvezni akart Gertrudnak és friss hónapos retket és vajjat tett az asztalra, Gertru azonban mereven ült az asztal mellett s hozzá sem nyult a tányérján párolgó finom borjukotlethez. Liza rá akarta venni, hogy egyék legalább egy keveset, de ő hajthatatlan maradt.

Mivel még egészen világos volt, bement hálószobájába, ott leült egy kis fekete, bronzaplikációkkal diszitett íróasztal mellé és azon gondolkodott, hogy nem volna-e jó, ha Bill Stoldingnak írna?

Meg is kezdte a levelet, de az írás nem igen akart előrehaladni. Máskor pedig milyen nagy örömmel ült le a levélíráshoz és milyen könnyen ment a munka. Oly jól esett neki, ha egy kissé elcseveggett ezzel az Óceán tulsó partján lakó emberrel.

Tulajdonképen egy hónapban csak egyszer jött válasz az ő leveleire, de azért egyetlen este se tudott lefeküdni anélkül, hogy előbb néhány barátságos szót papírra ne vetett volna Billnek. És a kevés szóból többnyire nagyon sok szó lett. Mert mikor ott ült íróasztala mellett papirosa fölé hajolva, úgy érezte, hogy Bill a közvetlen közelében van és mintha hangját is, meg elfojtott, kedves

kacagását is hallaná. És mindez oly kimondhatatlanul boldoggá tudta tenni őt. Ilyenkor aztán, ha irt, levelét csak nagysokára tudta befejezni.

Most azonban már körülbelül négy hete mult annak, hogy Billnek nem irt és ma, mikor úgy érezte, hogy elég erős lesz írni, tolla remegett.

— Miért? . . . Miért? . . .

Bill Stolcing egyike volt azoknak a manapság már csak kis számban található férfiaknak, akik még hinui tudnak a nőben. A nőt, a házi tűzhely lángját gondosan ápoló papnőknek tekintette és épen ezért imádattal teljes hódolat volt már a közeledése is. A családi tűzhely, az otthon nála egy elszigetelten álló szent állam volt.

Gertrudon egyszerre mély lehangoltság vett erőt.

— Nagy Isten, fakadt ki azután, mit mondana az én Billelem, ha látna, kikkel érintkezem most — mit mondana egész szereplésemhez, melyet ő egy elhibázott élet bizonyítékául tekinthet. És ha elgondolom, hogy mindaz, ami itt velem történik, neki fájdalmat okozhatna . . . Szegény Bill!

Leszállt az alkony. Odakint szél támadt, mely dühös erővel rázta meg az ablakokat. A kertben pedig az öreg gesztenyefák szomoruan hajtogatták lombos koronájukat.

Gertrud még jobban elszomorodott.

— Igen, én egy alávaló hamis teremtés vagyok, tört ki belőle a keserűség, aki gúnyt űzők a szerelemből épen úgy, mint a művészetből! . . . De hát mit tegyek? . . . Óh Istenem, én édes, jó Istenem, segíts meg! . . .

Nem messze Newyorktól egy elegáns villa barát-

Folyó sz. 14. Idénybérlet 14. sz. Páros bérlet.

# Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1899. október 12-én.

## Új fundlandi,

vagy a furfangos képviselő.

Énekes bohózat 3 felvonásban Irták: Bisson és Hennequin. Zenéjét összeállította: Orbán Árpád. (Rendező Németh.)

### SZEMÉLYEK:

Brüniqel	Németh J.	Angelina	Jeszenszky I.
Carolin	Nagy V.	Clemence	Lévay S.
Cecil	Baróthi I.	Labermol	Sarlay K.
Corbinet	Delli L.	Charlotte	Melcer J.
Toutain	Sebestyén G.	Marietta	Losonci E.

Péntek, okt. hó 13-án

## Narciss,

vagy Pompadur bukása.

Brachfogel történelmi színműve.

## Közgazdaság.

□ **A pinceszövetkezetekről.** A közel multban *Zigány Zoltán* és *Baross Károly* tollal pályadíjazott munka került ki a pinceszövetkezetekről. Minthogy a mi bortermelő vidékeinken is óhajtanak pinceszövetkezeteket létesíteni, azoknak áldásos voltáról mi is megemlékezünk és ezután már csak szőlőbirtokosaink lesz a sor, hogy az alatt foglaltakat merlegelve ily irányú szövetkezetek aktuális voltát elbírálják s ha érdemesnek találják, az abban elsorolt alapokon nálunk is, mint az ország egyik legnagyobb bortermelő vidékén megalakítsák.

Ha a régi, jómódu bortermelő vidékeken járunk, mindenütt csak a filloxera pusztításairól és a külföldről származott szőlőbetegségről hallunk siralmas panaszokat. Csendes szomorodással regélnek az öregebb szőlősgazdák arról a jó világról, a mikor a filloxera előtti időkben hegyen-völgyön hangos szüretken örvendeztek a szőlősgazdák a bőséges és jó terméseknek. Az ilyen bánatos visszaemlékezések aztán rendesen az a vége, hogy a filloxera meg a szőlőbetegségek az okai mindennek. Az ujonnan telepített, rónasági szőlők gazdái is csak a szőlőbetegségekre panaszkodnak. Pedig hej! de sok más egyéb baja is van a magyar bortermelésnek.

Mert lám! a filloxera-veszedelmet sok vidék már valahogyan kiheverte, sok helyen meg épen most buzgolkodnak azon, hogy újra telepítsék az elpusztult szőlőket; azután meg a homoki szőlők is egyre szaporodnak. Az amerikai szőlők s az oltványok, meg a szénkénessel való gyéritő eljárás már diadalmaszkodnak a szörnyű kis ellenségen. A különböző permetezések, meg a műtrágyák s a gondos művelésmódok pedig egyre jobban védelmezik fáradságunk gyümölcsseit más szőlőbetegségek ellen is. Mindezek tehát olyan bajok ma már, a melyek ellen szakértelemmel és költséggel lehet védekezni. Hogy azonban a költség kikerüljön, a termelést jövedelmezőbbé kell tenni.

Általában a mi borászatunknak a következő fogyatkozásai és hibái vannak:

1. a drága nyersanyagot nagyon hiányosan, rosszul használjuk ki;
2. a gondatlan és hibás kezelés folytán sokkal silányabb minőségű bort tudunk előállítani, mint a milyent okszerű műveletekkel előállíthatnánk;
3. borainknak nincs állandó, egyforma minősége és jellege.

A legnagyobb baj, a melyből minden kár ered, az, hogy minden szőlősgazda maga szüretelt le a szőlőjét s borát maga ereszté, kezelet és árusítja.

Hogyha tehát virágzásra akarjuk emelni borászatunkat, akkor oda kell fejlesztenünk a szüretelést és a borkezelést, hogy az a legnagyobb szakavatottsággal és tökéletességgel végeztessék.

Mindezeknek a bajoknak megszüntetése vagy lehető orvoslása végett ajánljuk mi különösen a kis és közép szőlőbirtokosoknak azt, hogy alakítsanak maguk közt vidékenként pinceszövetkezeteket.

Nagyon jó volna, ha ennek az egyesülésnek a nagy fontosságát jól eszébe véshetnék minden olvasónak.

Egy öreg, sokat tapasztalt gazda halálos ágya mellé hivatta hat felnőtt fiait s aztán hat pálcikát kötött össze jó erősen egy csomóba s egymás után felszólította fiait, hogy törjék ketté az összekötött csomót. Az erőből duzzadó, edzett legények hiába feszítették meg minden erejüket, nem tudták ketté törni a köteget. Ekkor az öreg szétbontotta a pálcikákat; azután azt az intést hagyta örökül fiaira: »Lássátok, milyen gyengék lesztek, ha széthuztok egymástól és milyen erősek, ha összetartva, egyet akartok!«

Ugy vélem, hogy az egyes pálcikához hasonlítanak a mi kis szőlősgazdánk és az erős csomóhoz hasonlítanak a szövetkezett bortermelők. A mi lehetetlen az egyesek gyengeségének, könnyű dolog lesz az egyesült erőnek.

Ha egy ujonnan alakult pinceszövetkezet belép az országos központi hitelszövetkezetbe, ettől kölcsönt kaphat oly célból, hogy abból az egyes tagok bortermésére, addig míg azt a szövetkezet értesíthetné, előleget adhasson és pedig kisebb kamat mellett, mint a hogyan az egyes tagok kapnának akármelyik vidéki takarékpénztártól vagy banktól.

A mint jóváhagyják a tagok a számadásokat és az igazgatóság működését: akkor felosztják a nyereséget. Félre tesznek a nyereségből a tartalékalapba évről-évre annyit, a mennyit az alapszabályok meghatároznak, a nyereség többi részét pedig arányosan felosztják az egyes tagok között. Ha valamelyik évben netalán veszteség mutatkoznék, ezt első sorban a tartalékalapból kell kiegyenlíteni, ha pedig ebből nem telnek ki, akkor az egyes tagok üzletrészeiből, azután először a tartalékalapot és a megapadt üzletrészeket kell kiegészíteni.

Minthogy a szőlősgazdáknak rendszerint szükségük van arra, hogy termésükből mielőbb pénzt lássanak, a szövetkezet a tagok által beszállított termésre, mindjárt a beszállítás alkalmával előleget ad az illető szőlősgazdáknak, mely a termés becsértékének 50—75%-áig is terjedhet. Azoknak a pinceszövetkezeteknek, a melyek az Országos Központi Hitelszövetkezetbe lépnek, az előlegek nyújtására szükséges összeget az Országos Központi Hitelszövetkezet bocsájtja rendelkezésükre.

Ha például egy tagnak 1 kataszteri hold szőlője van s ezen terem 25 métermázsza szőlője s ezt a szövetkezet métermázsánként 12 frt becsértékben veszi át, — akkor az összes 25 métermázsza szőlő becsértéke 300 frt lévén, erre mindjárt a szüretkor kaphat az illető szőlősgazda 150—200 frtot, sőt a körülményekhez képest még több előleget is. Mikor azután a szövetkezet a borokat eladja, a beszállított termés becsértékének az előleg levonása után még fenmaradt részét kifizeti s azon kívül még a boreladásnál elért nyereségből is részesíti a termelőt. Ilyen módon a szőlősgazda egy pár forinttal többet kaphat minden hektoliter mustjáért vagy a boráért, mintha azt az eddigi szokás szerint ő maga adta volna el.

Egyszóval nagyon sok jót, minden bajban, küzdelemben hatalmas erőt ad a gyengének az egyesülés. Erre az erőre és hatalomra pedig nagyon nagy szüksége van a magyar kis bortermelőnek éppen napjainkban, a mikor a sok ellenség sokfelől szorítja. Az elemi csapások, az idegen boroknak, a sörnek s a sokféle pálinkának a versenye, a minden téren növekvő gyártási tökéletesség, az emelkedő közterhek, az élet általános drágulása: bizonybizonny megtöri a nehéz munkában kifáradt vállakat. Egy-két rossz esztendő, valami szerencsétlenség, tönkre juttathatja a nagyon kimerült erejű kisgazdák százait. Pedig ez nemcsak nekik, hanem az egész nemzetnek érdeke, hogy a nemzeti termelés nagy és szövevényes munkájában mindenki megmaradjon a maga helyén, sőt a mennyire lehet, új területeket foglaljon ki-ki. Bortermelésünk még messze van hajdani fejlettségétől s még messzebb attól a

terjedelemtől, a melyre hazánk éghajlati és talajbeli viszonyai között biztosan felemelkedhetik. Az emelkedés legbiztosabb útja ez idő szerint csak a szövetkezés lehet; vajha menél többen indulnának meg és mihamarább érkeznének el ez uton az anyagi boldogulás gazdag sikeréhez.

## Országgyűlés.

**A képviselőház ülése okt. hó 11-én.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) A képviselőházban ma a Hentzi-vita tovább hullámzott. Első szónok *Rátkay László* volt, kinek szép költői beszéde úgy hangzott, mint harangszó, mely fölveri szívünk minden érzelmét. Lelkesedés és harag tündökölt minden arcon beszéde alatt, mit az a sok közbeszólás is jelzett, mely beszéde alatt a függetlenségi pártól a kormány felé omlott.

Utána *Polonyi Géza* beszélt és egy érdekes plakáttal lepte meg a *Házat*, a melyet *Bécsben a katonai térparancsnokság függesztett ki 1849. május havában s a mely Hentzit felségárulónak és esküszegőnek jelentette ki.* Esküszegő és áruló itt is, ott is — és ezt az embert ünnepeztetik a hadsereggel és a magyar honvédséggel!

Ezután *Horánszky Nándor* lépett ki a porondra. Hogy egy kissé szakítson a multjával, eljött védelmezni a Hentzi ünnepet.

— Expiálni akarja azt, hogy elment Aradra — ezzel a fölkiáltással fogadták többen a szólásra jelentkező Horánszkyt.

*Horánszky* azzal az álokoskodással kezdte, hogy a Hentzi-szobor most már csak siremlék. Más a szobor — ugymond — és más a siremlék jelentősége. Ha a Hentzi szobrát kosszorozzák meg, avval megsértik a nemzet önértetét, ellenben ha ezt Hentzi siremlékével teszik meg, az megengedhető dolog. Persze azt is megengedettnek tartja, hogy a honvédséget is kivezenyelték az ünnepre.

— Tavaly mást beszéltek — szóltak közbe balról.

*Első, aki Horánszkynek gratulált beszédéhez, Fejérváry miniszter volt.*

Utána *Polczner Jenő* beszélt szép és megragadó hatással. *Pichler* és *Madarász* beszéde után az általános vitát bezárták.

Még *Szell Kálmán* és *Fejérváry* miniszterek reflektáltak röviden a vita szónokainak beszédeire s ezzel a Hentzi-ügyet véglegesen befejezték.

Legközelebbi ülés október 30 án lesz.

## TÁVIRATOK.

— **A schwarzgelb Gyulay rückwärtskonzentrirungja.** (A P. F. eredeti távirata.) Gyulay Pál Szász Károlyhoz intézett levelében bejelentette a Kissfaludy-társaság elnökségéről való visszavonhatatlan lemondását. A Kissfaludy-társaság a lemondás okára való tekintettel nem fogja Gyulayt marasztalni. Így nyilatkozott a társaság egyik legkiválóbb tagja: *Apponyi Albert* gróf.

— **A háború Transwaalban kitört.** (A »Pécsi Figyelő« eredeti távirata.) Londonból sürgönyzik, hogy Transwaal kormányzója nem várták be Nagybritannia utolsó szavát, a következmények tehát rájuk hárulnak. *Hadat üzentek Nagybritanniának és ezért lakolniok kell.*

Az amerikai kormány távirati uton meghagyta bécsi katonai attaséjának, hogy tüstént a transwaali harcra induljon.

**Az ellenségeskedés pretorial idő szerint 5 órakor, budapesti idő szerint délután 4 óra 15 perckor kezdődik.**

## Hirdetések.

# HOLECSEK PETER

kefe- és ecset-készítő

Főüzlet: **PÉCSETT.** Flóközlet:

**Király-u. 26. — Irgalmasok-u. 14.**

Ajánlja saját készítményü, legjobb minőségü, szolid kivitelü és tartós, e szakmába vágó cikkeket, u. m.:

**kefét, ecsetet, seprőt, fogkefét, nádporolót, ruhakefét, czipő- és sárkefét, meszelőt stb.**

Eladás nagyban és kicsinyben.

Raktáron vannak még ezen kívül finom lábiórlók.



# Eladó ház.

A **Makár-utca 83. szám alatti ház,**  $\frac{1}{4}$  hold kerttel, szabad kézből eladó. A ház **5 kis lakásból** áll. A fél ház adómentes.

Bővebbet ugyanott a tulajdonosnál.

# Bayer Ferencz

**PÉCSETT,**

**Széchenyi-tér 8. sz., Piacsek-féle házban.**

Van szerencsém a t. kávéfogyasztó közönséget figyelmeztetni, hogy alkalmam volt egy nagyobb mennyiség

## amerikai kávét

☞ direct Cuba szigetéről ☞

importálni, mely kitűnő minőség Pécssett még maig — kivéve nálam jelenleg — nem volt kapható.

Továbbá ajánlhatok:

**Finom és valódi Jamaica- és Ananasz-rumot, orosz, chinai és hollandi teát, francia pezsgó és Tricos cognac, galíciai likőrök és csemegeborok, prágai sódar, szalámi, sajtok, Cabos-féle tea-sütemény, finom hazai szőlő stb.**

10091. szám.

Tkv. 1899.

## HIRDETMÉNY.

**Egerágh** községnek telekkönyvi betétei az 1886. évi XXIX., az 1889 : XXXVIII. és az 1891 : XVI. t. cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a fölszólítással tétetik közzé:

1. Hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján — ide értve e §-oknak az 1889: XXXVIII. törvénycikk 5-ik és 6-ik §-aiban és az 1891. XVI. törvénycikk 15-ik paragrafusának a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cz. 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket, azok pedig, a kik valamely tehertétel átvitelének az 1886: XXIX. t. cz. 22. §-a, illetve az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből kereseteket hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. Hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ide értve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig bezárólag** a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. Hogy mindazok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve vélik, ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **az 1900. évi április hó 15-ik napjáig bezárólag** nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Egyuttal figyelmeztetnek azok a felek, a kik a betétek szerkesztésére küldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, — hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság, 1899. évi szept. hó 28-án.

**Bogyay Pongrácz**

kir. törvényszéki bíró.

## ŐSZI UJDONSÁGOK!

u. m. kitűnő kárpáti juh-turó  
fabödönökben 50 kr., 1 ft  
és 1 ft 60 kr.

**Naponta friss frankfurti és mindennemű fölvágottak!**

☞ Prágai és hazai sonkák! ☞

**Palocsai téglasajt. Uj csemege-háringek. Caviár.**

Ajánlja legfrissebb minőségben:

**NICK A. K. Pécssett, bazar-udvar.**

Főraktára az eredeti pilseni sörnek a „polgári sörfőzdéből“.